Heemkundekring Jan uten Houte

Een Heemkundekring zonder Heemhuis

HET WERKGEBIED VAN DE HEEMKUNDEKRING OP EEN KAART UIT 1677

Inhoudsopgave

Inleiding ----------3

Heemkundekring Jan uten Houte----------4

Huisvesting----------5

Waar moet een nieuwe huisvesting aan voldoen?----------5

Financiën ----------5

Diensten aan gemeente Etten-Leur ----------7

Inleiding

In veel Nederlandse steden, groot en klein, bestaat er een Heemkundekring. Veelal een vereniging of stichting door en voor inwoners die kennis en behoud van Erfgoed stimuleren. Ook in Etten-Leur bestaat de vereniging Jan uten Houte reeds meer dan 77 jaar.
In de loop der jaren zijn vele initiatieven ondernomen om ons Erfgoed bekend te maken bij de inwoners. Door eigen boeken en tijdschriften uit te geven – en door presentaties, tentoonstellingen en lezingen – zijn allerlei zaken onder de aandacht gebracht. Daarbij is eigen, historisch onderzoek vaak de basis.

De vele verschillende thema's van onderzoek en activiteit raken het gemeentelijk belang. Archeologie, monumenten, openbare kunstwerken, begraafplaatsen of historische namen en het behoud van ons dialect, het zijn thema's waarmee gemeentelijke dossiers mee kunnen worden gesteund. En dat is ook gebeurd.

In het Heemhuis stellen wij voor ieder, leden of niet-leden, onze faciliteiten beschikbaar. Er zijn computer werkplekken voor onderzoek via internet en er is een groot historisch archief voor analyse. Ook wordt hier de collectie van de Heemkundekring ontsloten door het vullen van de Brabant Cloud zodat deze zichtbaar is op de website (https://www.brabantserfgoed.nl/) en onze eigen website https://www.janutenhoute.nl/ .

Onze activiteiten worden voornamelijk gefinancierd door de financiële bijdrage van onze leden. Ook hebben wij enkele particuliere sponsors, die algemene of specifieke (bv. Heemquiz) activiteiten subsidiëren.
Tot voor kort was het Heemhuis ondergebracht in het Paulushofje voor een bescheiden financiële last voor onze vereniging. Het vertrek hieruit heeft de Heemkundekring betreurd en heeft ons "dakloos" gemaakt. Wij behoeven ernstig een definitieve structurele oplossing voor onze huisvesting.

Heemkundekring Jan uten Houte

De heemkundekring Jan uten Houte is een vereniging met meer dan 500 leden.
De vereniging heeft ten doel: het bevorderen in brede kring van de belangstelling voor en de kennis van eigen streek, volk en gebruiken daarvan en heemkundig waardevolle overblijfselen uit vroeger tijden. Alsmede al hetgeen het vorenstaande doel kan bevorderen in de ruimste zin van het woord. Zij tracht dit doel te bereiken door het onderzoeken, bestuderen en (doen) veilig stellen van heemkundig belangrijke terreinen, onroerende en roerende zaken, voorwerpen en oudheidkundige gegevens in en van het werkgebied en zijn omgeving door het organiseren van excursies, cursussen, lezingen en tentoonstellingen, hetzij zelfstandig, hetzij in samenwerking met andere groeperingen of instanties, alsmede het deelnemen aan activiteiten van andere verenigingen, welke met het vorenstaand doel verband houden of daartoe van belang zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Ten behoeve van de uitvoering van de taken heeft de vereniging vrijwilligers. Deze vrijwilligers verdelen onderling de taken zoals in de statutaire doelstelling zijn omschreven. Bij de uitoefening van de taken maken betrokkenen gebruik van computerapparatuur. Archiefruimte voor opslag van zaken staat ter beschikking. Zoveel mogelijk jaarlijks wordt een boek uitgegeven dat een heemkundige achtergrond heeft. Oude documenten worden gearchiveerd, kranten en andere tijdschriften worden nagekeken en van belang zijn zaken gerubriceerd.
De vereniging heeft inkomsten uit contributies van de leden. Er worden eigen publicaties verkocht. Daarnaast worden donaties zowel in natura als in geld ontvangen. Door de activiteiten van de vereniging ontstaan kosten. Het is duidelijk dat deze kosten niet altijd budget-neutraal kunnen zijn. Daardoor loopt de vereniging het gevaar in financiële nood te komen. Het beleid van het bestuur is erop gericht dit te voorkomen.
De landelijke overheid heeft gemeenten opgelegd een erfgoedverordening te hebben. In dat kader hebben heemkundekringen een taak om desgevraagd (en soms ongevraagd) de gemeente van informatie te voorzien. Dat doen we graag, maar zonder financiële vergoeding en zonder vaste huisvesting, is dat op langer termijn niet vol te houden.

Huisvesting

Sinds het corona tijdperk (2020 tot half 2022) kon de heemkundekring geen gebruik maken van de huisvesting in het Paulushofje waar ook het voormalig streekmuseum Etten+Leur is ondergebracht. Nadat het streekmuseum in 2022 is omgevormd naar het museum De kunst van het leven is er helemaal geen plaats meer in het Paulushofje voor de heemkundekring. In het winkelcentrum Etten-Leur is er sinds 2020 en tijdelijke huisvesting gevonden die wij om niet mogen gebruiken. Het grote nadeel van deze huisvesting is dat het gebruik per maand kan worden opgezegd. Sinds 2022 heeft het winkelcentrum een nieuwe eigenaar en die heeft plannen voor en totale verbouwing waarbij onze tijdelijke huisvesting kan verdwijnen. Door het bestuur zijn er al tal van stappen ondernomen om tot een definitieve betaalbare huisvesting te komen. Hierover is veelvuldig contact met de gemeente maar er is nog geen enkel zicht op een oplossing.

Waar moet een nieuwe huisvesting aan voldoen?

Een nieuwe huisvesting moet enigszins centraal gelegen en goed bereikbaar zijn. Centrum Oost, West of Etten-Leur-Noord zijn de wijken die daar aan voldoen. Parkeer gelegenheid in de directe omgeving van de huisvesting is noodzakelijk. Er moet ruimte zijn voor 6 werkplekken en een vergaderruimte voor ca. 15 personen in een kantine achtige omgeving. Twee gemakkelijk toegankelijke toiletten met een voorruimte. Verder is er ruimte nodig voor het houden van kleine tentoonstellingen en het continu presenteren van een deel van de collectie, een werkplek voor bezoekers om via een computersysteem in de volledige collectie van de Heemkundekring te kunnen kijken en ruimte voor verkoop van boeken.
Een Heemkundekring kan haar werk niet doen zonder archief. Een archief direct in het Heemhuis is natuurlijk het meest praktische maar vraagt wel veel ruimte. Er kan ook gedacht worden om een soort dagarchief in het Heemhuis onder te brengen en het “grote” archief op een andere geschikte locaties onder te brengen. Geschikt betekent in dit geval ook dat de documenten in een archief waardig onderkomen ondergebracht moeten worden in de nabijheid van het Heemhuis.
Een nieuwe huisvesting behoeft niet perse alleen bestemd te zijn voor de Heemkundekring. Een gezamenlijk gebruik van een vergaderruimte met keukentje en toiletten is zeker werkbaar. In onderstaande tabel zijn de benodigde vierkante meters per functie weergegeven.

Functie	Aantal	m2 per stuk	Totaal m2
Werkplekken	6	7	42
Werkplek bezoeker	1	4	4
Kleine tentoonstelling	1		20
Verkoop boeken	1	14	14
Dagarchief	1	10	10
Subtotaal			90
Vergaderruimte met keuken	1	50	50
Toiletten	2	2	4
Centrale hal	1	10	10
Subtotaal			64
Totaal			154
Centraal archief	1		100

Financiën

De Heemkundekring ontvangt geen subsidie van de gemeente Etten-Leur. Het budget voor de huisvesting moet gehaald worden uit de ledencontributie, giften, subsidies van erfgoedinstellingen en verkoop boeken. Dat dit geen vetpot is is wel duidelijk. Op basis van de huidige contributie van €20,00 per lid en €30,00 voor een gezinslidmaatschap van twee personen en andere genoemde inkomsten is er ca. € 2.500,00 per jaar

beschikbaar voor huisvesting. In onderstaande tabel is weergegeven wat het huren van een “kantoorruimte” op jaarbasis zou kosten. In de berekeningen zijn de kosten voor het centraal archief niet meegenomen.

Aantal mede gebruikers	m2 Heemkunde	m2 gezamenlijk	Prijs excl. BTW	Prijs Incl. BTW
geen	90	64,00	€ 20.790,00	€ 25.155,90
1	90	32,00	€ 16.470,00	€ 19.928,70
2	90	21,33	€ 15.030,00	€ 18.186,30
3	90	16,00	€ 14.310,00	€ 17.315,10
Prijs per m2 / jaar				
€ 135,00				
BTW				
21%				

De gekozen prijs per m2 / jaar is een gemiddelde huurprijs voor kantoorruimte in Nederland maar kunnen sterk uiteenlopen van €35,00 tot € 450,00. Bij een huurprijs van € 35,00 per m2 ligt de jaarprijs incl. BTW voor 1 gebruiker nog op € 6.521,90. Het is duidelijk dat een dergelijke huurprijs niet door de Heemkundekring opgebracht kan worden. Verhoging van contributie en het meer verwerven van sponsoren zal het gat zeker ook niet gaan dichten.

Diensten aan gemeente Etten-Leur

In de presentatie die op 10 januari 2024 aan de nieuwe burgemeester, Marina Starmans-Gelijns, is gegeven was een tabel opgenomen met de uienbesteding van de Heemkundekring voor de gemeente Etten-Leur. Deze tabel is hieronder weergegeven.

Activiteit	Uurbesteding
Organisatie Open Monumentendag / Brabants Erfgoedweekend, samenstellen van de informatiegids	1700
Historisch advies	30
Straatnamen	168
Archeologisch onderzoek	50
Wijkuitbreiding zoals Hoge Haansberg	46
Begraafplaats Zundertseweg	140
Cultuurhistorisch onderzoek	200
Schrijven, vormgeven etc. van het gemeentelijke monumenten boek	900
Cultuurhistorische jaarboeken	300-600
Organisatie 80 jaar bevrijd	80

Het is een inschatting van de hoeveelheid uren, bij de ene activiteit kan het wat te veel zijn maar bij een andere activiteit zeker weer te weinig. Tellen we de uren op dan kom je toch op ruim 3.000 uren ofwel 2 FTE. Voor deze uren besteding staat niets tegenover behoudens archiefruimte in het te koop staande Oude Raadhuis.
Het toekennen van een structurele financiële vergoeding in welke vorm dan ook is voor het voortbestaan van de Heemkundekring een absolute noodzaak. Het voortbestaan van de Heemkundekring is ook het voorbestaan van de bescherming van het cultuurhistorische erfgoed in Etten-Leur.